

Təhsil millətin gələcəyidir!

Heydər Əliyev
Heydər Əliyev

Azərbaycan
Respublikasının
Elm və Təhsil
Nazirliyinin
orqanı

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ

3 noyabr 2023-cü il №42 (9050) | www.muallim.edu.az muallim@edu.gov.az

2022-ci ildə vətəndaşlardan 27461 yazılı, 32138 elektron müraciət daxil olub və cavablandırılıb. 2023-cü ilin ilk 9 ayı ərzində 18337 yazılı, 30716 elektron, Çağrı mərkəzləri vasitəsilə 300 mindən çox, vətəndaş qəbulu və "ASAN Xidmət" mərkəzlərində 30000-dən çox, "Sosial Media - WhatsApp" Xidməti vasitəsilə 105000-dən çox vətəndaş müraciətləri cavablandırılıb.

“Təhsildən tərəqqiyə”

Emin Əmrullayev

İnsan zamanla yetişir, onları zamandan sürətli yetişdirmək metodu isə yoxdur.

Səhv etmək çox vacib öyrənmə elementidir.

Satışda, marketingdə bacarığı olanlar daha çox mənfəət əldə edirlər, nəinki məhsulu yaradanlar.

Müzakirə etmək zərurətdir, amma bundan vacibi məhsulu yaradacaq səriştəli şəxsləri ortaya çıxaracaq fundamental biliklərdir.

Ali təhsil müəssisələrində innovasiya sisteminin tətbiqi vacibdir.

İhsan Sabuncuoğlu

“İnnovativ inkişafın 3 əsas tərəfi var. Bu, ictimaiyyət, universitet və tədqiqat mərkəzləri və sənaye dünyasıdır. Bu üçü bir araya gəlib üzərinə düşən rolunu oynamalıdır. Biri irəli gedirsə, digəri geridə qalırsa, innovasiya sağlam formada inkişaf etmir. Bu gün dünyada 30 mindən çox universitet var. Lakin 98 faizi hazırkı formatlarından çıxmalı və islahatlar aparılmalıdır. Bu islahatları aparmadıqca, onları lazımı səviyyəyə gətirmək mümkün deyil”.

Bakıda Təhsilin İnkişafı Forumu keçirilib

Forum Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunub

“Təhsildən tərəqqiyə” devizi altında Bakıda Təhsilin İnkişafı Forumu təşkil edilib. Elm və Təhsil Nazirliyi, Təhsilin İnkişafı Fondunun təşkilatçılığı ilə baş tutan tədbir Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunub.

Forumda işgüzar əlaqələrin qurulması, birgə layihələrin planlaşdırılması, innovasiya ekosisteminin yaradılması, dövlət - özəl tərəfdaşlığı, təhsil və iqtisadiyyatın inteqrasiyası müzakirə olunub. Panel müzakirələrdə çoxşaxəli suallar səsləndirilib, onlara maraqlı cavablar verilib.

İnnovasiya ekosistemi ətrafında gedən müzakirələrdən biri elm və təhsil nazirinin iştirakı ilə keçib. Təhsilin İnkişafı Fondunun İdarə Heyətinin sədri Elnur Nəsimovun moderatorluğu ilə “İnnovasiya ekosisteminin yaradılması” üzərində qurulan həmin müzakirələrdə əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev, iqtisadiyyat nazirinin birinci müavini Elnur Əliyev, rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat nazirinin müavini Samir Məmmədov öz düşüncələrini paylaşmış, sualları cavablandırılmışdır.

Forumda qatılan Türkiyənin TED Universitetinin rektoru İhsan Sabuncuoğlu çıxışında bildirdi ki, Türkiyədə on illərdir davam edən universitet-sənaye əməkdaşlığına cəhdlər belə deməyə əsas verir ki, bu, elə də asan proses deyil. Belə ki, əməkdaşlıq birdən-birə baş vermir. Bunun üçün

münbit mühit formalaşdırılmalı, ekosistem yaradılmalıdır: “İnnovativ inkişafın 3 əsas tərəfi var. Bu, ictimaiyyət, universitet və tədqiqat mərkəzləri və sənaye dünyasıdır. Bu üçü bir araya gəlib üzərinə düşən rolunu oynamalıdır. Biri irəli gedirsə, digəri geridə qalırsa, innovasiya sağlam formada inkişaf

etmir. Bu gün dünyada 30 mindən çox universitet var. Lakin 98 faizi hazırkı formatlarından çıxmalı və islahatlar aparılmalıdır. Bu islahatları aparmadıqca, onları lazımı səviyyəyə gətirmək mümkün deyil”.

"Təhsildən tərəqqiyə"

Bakıda Təhsilin İnkişafı Forumu keçirilib

Bu gün işlə təminat məsələsindəki əhatə dairəsi heç də arzu edilən kimi əmək bazarına girən 100 faiz vətəndaşı əhatə etmir. Əhatə dairəmizi artırmağı qarşımıza hədəf qoymuşuq.

Kiçik texnik belə yüksək bacarığı ilə böyük innovasiya edə bilər.

Qazanılan bilik və bacarıqların tətbiqinin imkanları mütləqdir.

Əhalinin məşğulluğu əsas hədəflərdəndir.

Müxtəlif kateqoriya-dan olan vətəndaşların hazırlanması vacibdir.

Əvvəli səh. 1

İnnovasiyaların inkişafı üçün uzun, ya qısa yol?

Elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev bu fikirdədir ki, innovasiyanı yarıdan təhsilli insandır, o, olmadan innovasiya mümkün deyil: "İnsan zamanla yetişir, onları zamandan sürətli yetişdirmək metodu isə yoxdur".

O zaman başqa bir sual ortaya çıxır. Təhsildə nailiyyətlər əldə etməyə zaman lazımdırsa, onda qısa və səmərəli yollarla nələri həll edə bilərik? E.Əmrullayev həm qısa, həm uzun yolu göstərir: "İnnovasiyaların uzunmüddətli inkişafından danışırıqsa, məktəblərdən, hətta məktəbəqədər təhsil müəssisələrindən, qısa müddətdə innovativ inkişafdan danışırıqsa, əsasən ali təhsil müəssisələrindən söhbət gedir".

İnnovativ inkişafda iki istiqamət

İnkişafın da iki istiqamətini göstərən nazir riskləri, səhvləri həyatımızın nə qədər mərkəzinə qoymağımızın önəminə diqqət çəkib: "Birinci istiqamət ümumi davranış, münasibətlər, dəyərlər prizmasıdır. Yəni bizim baxışımız innovativ düşüncəni nə qədər dəstəkləyir?!"

Nazirin fikrincə, innovativ inkişaf risklə bağlıdır. Riski sevmirsən, innovasiya ilə məşğul olmaq çətindir: "İkinci bir məsələ, səhv etmək və səhvlərə olan münasibətdir. Səhv etmək çox vacib öyrənmə elementidir. Şagird səhvi üzərindən daha yaxşı öyrənir. Səhv etməkdən qorxan, başqasının səhvinə qabardıb heç nə etməyən insanlarla innovasiya etmək çətindir. Uşaqlarımıza qorxmadan cəhd etməyi aşılasaq, daha yaxşı nəticələr əldə etmək olar".

Risk və səhv etməkdən qorxmayan insandan başqa, bir də səriştəli var: "Həqiqətən səriştəli bir adam innovasiya edə bilər. Bu da özlüyündə iki yanaşmaya ayrılır. Son dövrlərin startaplarının bir qismi sadə bacarıq üzərində yaranıb. Bu, başqasına satmaq bacarığıdır. Geniş anlamda satmaq bacarığı da vacibdir. Bəzi hallarda nəyisə satmaq, kəməndən pul istəmək ayıb hesab edilməməlidir. İnnovasiyaların bir qismi buradan yaranır. Satışda, marketingdə bacarığı olanlar daha çox mənfəət əldə edirlər, nəinki məhsulu yarananlar".

Məhsul yaratmaq isə ikinci vacib

rılır. Odur ki, bilik paylaşan müəssisələrdən bilik yaradan müəssisələrə inteqrasiya etməliyik: "Hər il ölkədə 55 minə yaxın şəxs bakalavr, 10 min nəfər isə magistr təhsili alır və rəqəmlər getdikcə artacaq: "Ali təhsil müəssisələrində innovasiya sisteminin tətbiqi vacibdir".

Son illərdə ali təhsil alanların sayı 3 dəfə artıb. "Yaxşı kadr üçün 10 min avro ödədiyimiz proqramlar var" - deyən Emin Əmrullayevin sözlərinə görə, ali təhsil müəssisəsinə az resurs verib, dünya səviyyəli innovasiya tələb etmək doğru yanaşma deyil: "Kompüter mühəndisi 4000 manata yaxın əməkhaqqı

praktiki təcrübədən sonra mümkün idi".

Təhsil sahəsində konsepsiyaların tətbiqini daha önəmli sayan S.Babayev əmindir: "Əhalinin məşğulluğu əsas hədəflərdəndir. Müxtəlif kateqoriyadan olan vətəndaşların hazırlanması vacibdir. Gələcək dövrdə kadr ehtiyacının tələblərə görə artıb-azaldığını görəcəyik".

İqtisadiyyat Nazirliyində innovativ tərəqqi üçün qanuni baza hazırlanır

İnnovativ fəaliyyətlər İqtisadiyyat Nazirliyində də vacib istiqamətdir. Belə ki, artıq innovativ tərəqqi üçün qanuni baza üzərində iş gedir. "İnnovativ fəaliyyətlər" haqqında qanun layihəsindən danışan iqtisadiyyat nazirinin birinci müavini Elnur Əliyev hazırda layihə şəklində olan sənədin yaxın zamanda müvafiq dairələrə təqdim olunacağını deyib: "İnnovativ fəaliyyətlərin çərçivələrini müəyyənləşdiririk. Bundan doğan strategiyamızın olması və fəaliyyətin tənzimlənməsi zəruri olacaq".

Universitet - sənaye tərəfdaşlığı

İkinci paneldən öncə "Bilişim Vadi-si" Texnoparkının baş icraçı direktorunun müavini Tuba Öztepe məruzə ilə çıxış edib.

"SABAH.HUB"ın icraçı direktoru Rəhim Bayramlıın moderatorluğu ilə keçirilən ikinci paneldə Bakı Dövlət Universitetinin rektoru Elçin Babayev, Bakı Ali Neft Məktəbinin rektoru Elmar Qasımov, "BP Azerbaijan" şirkətinin Xəzər regionunda xarici əlaqələr və kommunikasiya üzrə vitse-prezidenti Bəxtiyar Aslanbəyli, "NEQSOL Holding"ın baş direktoru Yusif Cabbarov, Azərbaycan Beynəlxalq Bankı İdarə Heyətinin sədri Abbas İbrahimov, Sumqayıt Texnologiyalar Parkının baş insan resursları inzibatçısı Şölə Əliyeva spiker qismində çıxış ediblər. Panel çərçivəsində təhsil və əmək bazarı, sənaye ilə tərəfdaşlıq strategiyası, sənayenin təhsildən gözləntiləri, əlavə dəyərin yaradılması, ekosistemin inkişafında bankların rolu, təhsil ilə iqtisadiyyatın inteqrasiyası, tədqiqat və inkişaf ekosistemi mövzuları ətrafında müzakirələr aparılıb.

Forumun üçüncü panelində "Gələcək üçün təhsil" müzakirə edilib

Paneldən əvvəl ABŞ-nin "Coursera" şirkətinin baş müşaviri Çad Paşa məruzə ilə çıxış edib. Daha sonra ADA Universitetinin prorektoru Fariz İsmayılzadənin moderatorluğu ilə keçirilən paneldə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin rektoru Ədalət Muradov, Azərbaycan Texniki Universitetinin rektoru Vilayət Vəliyev, Dövlət Məşğulluq Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Mustafa Abbasbəyli, "212" şirkətinin baş direktoru Numan Numan, TED Universitetinin Tədqiqat, texnologiya və innovasiyalar bölməsinin direktoru Sənem Yalçın spiker qismində çıxış ediblər. Panel çərçivəsində ömürboyu təhsil, əmək bazarının dəyişən tələbləri, süni intellekt və təhsil mövzularından bəhs olunub.

Qeyd edək ki, Forumda "NEQSOL Holding", "British Petroleum" şirkəti, SOCAR, Sumqayıt Texnologiyalar Parkı, Azərbaycan Beynəlxalq Bankı, "Azersun Holding" və "BestComp Group" sponsorluğu ilə keçirilib.

Ruhyyə DAŞSALAHLI

istiqamətdir. Amma bu istiqamətin inkişafı üçün danışmaq, müzakirə etməklə iş görmək olmaz: "Yığışb innovasiyalardan danışmaqla innovasiyalar yarılmayacaq. Müzakirə etmək zərurətdir, amma bundan vacibi məhsulu yaradacaq səriştəli şəxsləri ortaya çıxaraçaq fundamental biliklərdir. Ona görə çalışırıq ki, daha çox uşaq məktəbəqədər təhsilə getsin, daha çox uşaq rəqəmsal bacarıqlara cəlb olunsun. Məktəblərdə STEAM kabinetləri yaradılır. Ola bilsin ki, işlərimiz yavaş gedir. Lakin əvvəlki onilliklə müqayisədə daha yaxşı yerdəyik".

"Ali təhsil müəssisələrində innovasiya sisteminin tətbiqi vacibdir"

Ali təhsil müəssisələrində isə səriştəlilik bacarığı artıb. Emin Əmrullayevin fikrincə, Azərbaycanın 3 universitetinin qarşısındakı bir neçə il ərzində top 800 universitet sırasına düşəcəyi proqnozlaşdırılır.

alır. Bu gün "dünyada rəqəbatədavamlı kompüter mühəndisi hazırlamaq neçəyə başa gələr?" sualının cavabı daha maraqlıdır. Düşünmək lazımdır ki, 1500 manata 10 min avro xərc tələb olunan həmin ixtisas üzrə, heç olmasa, ona bərabər və ya yaxşı mühəndis yetişdirmək mümkündürmü?"

Nəinki yaxşı mühəndis, işinin peşəkari olan ağac budayana belə tələbat var. Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev məhz bu məqama diqqət çəkib: "Hamı mütəxəssis axtarır. Özəl sektor da həmin şəxslərə ehtiyac duyur. Ali təhsil müəssisələri ehtiyacdan çox hüquqşünas yetişdirir, ehtiyac isə aqronomadır".

"Əhatə dairəmizi artırmağı qarşımıza hədəf qoymuşuq"

Ona görə də Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tələbləri

işgötürənlərdən alır: "Bu gün işlə təminat məsələsindəki əhatə dairəsi heç də arzu edilən kimi əmək bazarına girən 100 faiz vətəndaşı əhatə etmir. Qarşımızda duran ən böyük çağırış da budur. Əhatə dairəmizi artırmağı qarşımıza hədəf qoymuşuq".

Sahil Babayevin fikrincə, yüksək texnologiyalar sahəsində hər zaman inkişaf var. Lakin sırf bu peşə yönünə köklənmək doğru olmaz. Məsələn, kiçik texnik belə yüksək bacarığı ilə böyük innovasiya edə bilər".

Sahil Babayevin sözlərinə görə, bu gün dünya alternativ enerjiden danışır, halbuki əvvəl bu sahəyə bugünkü qədər kadr lazım deyildi: "Yəni, hər dövrün öz tələbi var. Müxtəlif istiqamətlərdə sənayelərimiz olmalıdır. Qazanılan bilik və bacarıqların tətbiqinin imkanları mütləqdir. Etiraf edək ki, sovet dövründə nəzəri baxımdan təhsil Qərbi təhsildən kifayət qədər güclü idi. Lakin tətbiqi iş